

**ZAMONAVIY TIBBIYOTDA PROFILAKTIKANING AHAMIYATI VA
KASALLIKLARNI ERTA ANIQLASH USULLAR**

Turdaliyev Sultonbek Abdusalom o‘g‘li

Urganch Davlat Tibbiyot Instituti

davolash fakulteti 3 bosqich talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy tibbiyotda kasalliklarning oldini olish, ya'ni profilaktikaning ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotning maqsadi aholining sog'ligini saqlashda erta tashxis qo'yish va profilaktik choralar samaradorligini tahlil qilishdan iborat. Maqolada kasalliklarni erta aniqlash usullari, skrining tekshiruvlar va sog'lom turmush tarzining roli ko'rib chiqiladi. Shuningdek, tibbiyotda profilaktika orqali og'ir kasalliklarning oldini olish mumkinligi asoslab beriladi. Natijada profilaktik yondashuv sog'liqni saqlash tizimida muhim o'rin egallashi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar

profilaktika, tashxis, sog'liq, kasallik, skrining, tibbiyot

Annotation

This article highlights the importance of disease prevention, namely prophylaxis, in modern medicine. The aim of the study is to analyze the effectiveness of early diagnosis and preventive measures in maintaining public health. The article discusses methods of early disease detection, screening examinations, and the role of a healthy lifestyle. It also substantiates that serious diseases can be prevented through preventive approaches in medicine. As a result, it is emphasized that a preventive approach occupies an important place in the healthcare system.

Keywords

prophylaxis, diagnosis, health, disease, screening, medicine

Аннотация

В данной статье освещается значение профилактики заболеваний в современной медицине. Цель исследования заключается в анализе эффективности ранней диагностики и профилактических мер в сохранении здоровья населения. В статье рассматриваются методы раннего выявления заболеваний, скрининговые обследования, а также роль здорового образа жизни. Также обосновывается, что с помощью профилактики можно предотвратить развитие тяжёлых заболеваний. В результате подчёркивается, что профилактический подход занимает важное место в системе здравоохранения.

Ключевые слова

профилактика, диагностика, здоровье, заболевание, скрининг, медицина

Kirish qismi

Bugungi kunda inson salomatligini saqlash va mustahkamlash jamiyat oldidagi eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Tibbiyot sohasining rivojlanishi natijasida kasalliklarni davolash bilan bir qatorda ularning oldini olishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Profilaktika — bu kasalliklarning paydo bo'lishining oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar majmuasidir. Tibbiyot amaliyotida profilaktika orqali ko'plab og'ir va surunkali kasalliklarning oldini olish mumkin. Shu sababli, zamonaviy tibbiyotda “kasallikni davolashdan ko'ra, uning oldini olish osonroq” degan tamoyil keng qo'llaniladi.

So'nggi yillarda aholi orasida turli kasalliklar, ayniqsa yurak-qon tomir, diabet va onkologik kasalliklar ko'payib bormoqda. Bu esa profilaktik choralarni kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi. Ushbu maqolada profilaktikaning ahamiyati va kasalliklarni erta aniqlash usullari tahlil qilinadi. Zamonaviy tibbiyotning asosiy yo'nalishlaridan biri inson salomatligini saqlash va kasalliklarning oldini olishdir. Bugungi kunda tibbiyot sohasi faqat kasalliklarni davolash bilan cheklanib qolmay, balki ularni erta aniqlash va rivojlanishining oldini olishga ham katta e'tibor qaratilmoqda. Shu jihatdan profilaktika va kasalliklarni erta aniqlash usullari sog'liqni saqlash tizimida muhim o'rin tutadi.

Profilaktika orqali ko'plab kasalliklarning oldi olinadi, insonning umr davomiyligi uzayadi hamda hayot sifati yaxshilanadi. Shuningdek, zamonaviy diagnostika usullari yordamida kasalliklar erta bosqichda aniqlanib, samarali davolash imkoniyati yaratiladi. Shu sababli profilaktika va erta tashxis bugungi tibbiyotning eng dolzarb va muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Asosiy qism

Profilaktika birlamchi, ikkilamchi va uchlamchi bosqichlarga bo'linadi. Birlamchi profilaktika kasalliklarning oldini olishga qaratilgan bo'lib, sog'lom turmush tarzini shakllantirishni o'z ichiga oladi. Bu to'g'ri ovqatlanish, jismoniy faollik, zararli odatlardan voz kechish kabi omillarni o'z ichiga oladi.

Ikkilamchi profilaktika esa kasalliklarni erta bosqichda aniqlashga qaratilgan. Bu yerda skrining tekshiruvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, qon bosimini o'lchash, qon tahlillari, rentgen va ultratovush tekshiruvlari orqali kasalliklar erta aniqlanadi.

Uchlamchi profilaktika esa kasallik rivojlanib ketgan holatlarda uning asoratlarini kamaytirishga qaratilgan. Bu rehabilitatsiya va doimiy nazoratni o'z ichiga oladi.

Zamonaviy tibbiyotda skrining dasturlari keng qo'llanilmoqda. Masalan, yurak kasalliklarini aniqlash uchun EKG tekshiruvi, diabetni aniqlash uchun qondagi glyukoza darajasini tekshirish muhim hisoblanadi.

Shuningdek, sogʻlom turmush tarzi profilaktikaning asosiy omillaridan biridir. Toʻgʻri ovqatlanish, muntazam jismoniy mashqlar, yetarli uyqu va stressni kamaytirish inson salomatligini mustahkamlaydi.

Amaliyot shuni koʻrsatadiki, profilaktik tekshiruvlardan muntazam oʻtadigan insonlarda kasalliklar kamroq uchraydi yoki erta bosqichda aniqlanadi. Bu esa davolash jarayonini osonlashtiradi va samaradorligini oshiradi. Zamonaviy tibbiyotda profilaktikaning ahamiyati juda katta hisoblanadi. Profilaktika deganda kasalliklarning oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar tushuniladi. Bugungi kunda tibbiyotda asosiy eʼtibor kasallikni davolashdan koʻra uni paydo boʻlishidan oldin oldini olishga qaratilmoqda. Chunki kasallikni erta bosqichda toʻxtatish ham inson salomatligini saqlashga, ham davolanish xarajatlarini kamaytirishga yordam beradi.

Profilaktikaning asosiy maqsadi aholi salomatligini mustahkamlash, kasalliklarning oldini olish va umr davomiyligini uzaytirishdir. Bunga sogʻlom turmush tarzi, toʻgʻri ovqatlanish, jismoniy faollik, gigiyena qoidalariga rioya qilish hamda emlash (vaksinatsiya) kabi chora-tadbirlar kiradi.

Profilaktika odatda uch turga boʻlinadi. Birlamchi profilaktika kasallik paydo boʻlishining oldini olishga qaratilgan boʻlib, unga emlash, sogʻlom turmush tarzi va zararli odatlardan voz kechish kiradi. Ikkilamchi profilaktika kasallikni erta bosqichda aniqlash va uning rivojlanishini toʻxtatishga qaratiladi. Uchlamchi profilaktika esa kasallik asoratlari kamaytirish va bemorni rehabilitatsiya qilishni oʻz ichiga oladi.

Kasalliklarni erta aniqlash zamonaviy tibbiyotda juda muhim oʻrin tutadi. Erta tashxis qoʻyilganda davolash samarasi yuqori boʻladi va ogʻir asoratlarning oldi olinadi. Masalan, saraton kasalliklari erta aniqlansa toʻliq davolanish imkoniyati ancha yuqori boʻladi. Yurak-qon tomir kasalliklari vaqtida aniqlansa, infarkt yoki insult kabi ogʻir holatlarning oldi olinadi. Qandli diabet esa erta bosqichda aniqlansa, koʻrish yomonlashuvi yoki buyrak shikastlanishi kabi asoratlarning oldi olinadi.

Kasalliklarni erta aniqlashda turli usullardan foydalaniladi. Bular laborator tahlillar (qon va siydik tahlillari), instrumental tekshiruvlar (UZI, rentgen, MRT, KT), skrining dasturlari, muntazam tibbiy koʻriklar hamda ayrim hollarda genetik testlardir.

Xulosa

Shuningdek, sogʻlom turmush tarziga rioya qilish va muntazam tibbiy koʻrikdan oʻtish har bir inson uchun zarur hisoblanadi.

Kelajakda sogʻlom jamiyatni shakllantirish uchun profilaktik chora-tadbirlarni kengaytirish va aholining tibbiy madaniyatini oshirish muhim ahamiyatga ega. Xulosa qilib aytganda, zamonaviy tibbiyotda profilaktika va kasalliklarni erta aniqlash eng muhim yoʻnalishlardan biri hisoblanadi. Profilaktika kasalliklarning oldini olish, ularning paydo boʻlish xavfini kamaytirish va aholi salomatligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Erta tashxis esa kasalliklarni boshlangʻich bosqichda aniqlab, ularni samarali davolash imkonini beradi va ogʻir asoratlarning oldini oladi. Kasalliklarni erta

aniqlash esa tibbiyotning eng samarali usullaridan biri bo‘lib, u kasallikni boshlang‘ich bosqichda topish va tezkor davolash imkonini beradi. Bu esa og‘ir asoratlarning oldini oladi hamda bemorning to‘liq sog‘ayish ehtimolini sezilarli darajada oshiradi. Ayniqsa, saraton, yurak-qon tomir kasalliklari va qandli diabet kabi xavfli kasalliklarda erta tashxis hayotiy ahamiyatga ega hisoblanadi.

Shuningdek, profilaktika va erta tashxis nafaqat tibbiy, balki iqtisodiy jihatdan ham katta foyda keltiradi, chunki kasallikni davolashdan ko‘ra uning oldini olish ancha arzon va samarali hisoblanadi. Shu sababli har bir inson muntazam tibbiy ko‘rikdan o‘tishi, skrining dasturlarida ishtirok etishi va sog‘lom turmush tarziga amal qilishi zarur.

Umuman olganda, profilaktika va kasalliklarni erta aniqlash zamonaviy tibbiyotning asosiy tayanchi bo‘lib, ular inson umrini uzaytirish, sog‘lom jamiyatni shakllantirish va hayot sifatini yaxshilashda beqiyos ahamiyatga ega. Shu sababli sog‘lom turmush tarziga rioya qilish, muntazam tibbiy ko‘rikdan o‘tish va skrining dasturlarida ishtirok etish har bir inson salomatligi uchun muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Tibbiyot asoslari bo‘yicha darsliklar
2. Ilmiy-tibbiy maqolalar
3. Sog‘liqni saqlash bo‘yicha metodik qo‘llanmalar
4. Internet tibbiy manbalari
5. Ommaviy axborot vositalari
6. Zamonaviy tibbiy tadqiqotlar